

Kommunstyrelsen**Motionssvar - Motion om att införa integrationsplikt i Ekerö kommun enligt Vellingemodellen**

Dnr KS20/153

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse yrkandet om införande av integrationsplikt enligt Vellingemodellen som behandlat.
2. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå yrkandet att berörd förvaltning ska få i uppdrag att utforma ett test som bygger på Vellingemodellen.

Sammanfattning av ärendet

Jimmy Fors (SD), Cecilia Fors (SD) och Per Lönnestål (SD) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige där de yrkar att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att verka för ett införande av integrationsplikt, anpassad till Ekerö kommun enligt Vellingemodellen. Motionärerna yrkar vidare att berörd förvaltning ska få i uppdrag att utforma ett test som bygger på Vellingemodellen.

Ärendet har beretts gemensamt av socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Beslutsunderlag

Motion om att införa integrationsplikt i Ekerö kommun enligt Vellingemodellen
Motionssvar – Motion om att införa integrationsplikt i Ekerö kommun enligt Vellingemodellen, 2021-08-26

Ärendet

Jimmy Fors (SD), Cecilia Fors (SD) och Per Lönnestål (SD) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige där de föreslår att Ekerö kommun ska införa integrationsplikt för nyanlända som anvisas till kommunen. Motionärerna menar att integrationsplikten ska ses som ett förtydligande av den nyanländes eget ansvar.

Enligt motionärerna innebär integrationsplikten i korthet att

- Den nyanlände skall (inte bör) acceptera en plan att göra sig anställningsbar från dag ett. I planen ingår märkbara framsteg i SFI samt en 60 timmar lång kurs i svensk samhällsorientering. Denna samhällsorientering avrundas med ett test som handlar

om lagar, regler och värderingar, med en tyngd på kvinnors rättigheter och hur vi bemöter barn och barnkonventionens betydelse.

- Integrationsplikten ska enligt motionärernas förslag gälla alla nyanlända vuxna, män och kvinnor, inklusive föräldralediga och pensionärer.
- Vidare föreslår motionärerna att för de individer som väljer att inte genomgå utbildningen ska detta innebära sanktioner.
- Som förebild för förslagen rekommenderar motionärerna Vellinge kommun och deras handlingsplan för integrationsplikt.

Motionärerna yrkar att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att verka för ett införande av integrationsplikt, anpassad till Ekerö kommun enligt Vellingemodellen. Vidare yrkar de att berörd förvaltning ska få i uppdrag att utforma ett test som bygger på Vellingemodellen.

Ärendet har beretts gemensamt av socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

SFI, samhällsorientering och arbetsmarknadsinsatser

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för nyanländas etablering på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället. Arbetsförmedlingen ansvarar för att de nyanlända får tillgång till det så kallade etableringsprogrammet samt att en etableringsplan upprättas tillsammans med den enskilde och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Etableringsprogrammet är ett stöd i form av aktiviteter och utbildning för vissa nyanlända invandrare. Målet med programmet är att den enskilde så snabbt som möjligt ska lära sig svenska, hitta ett jobb och klara sin egen försörjning. Personer som deltar i etableringsprogrammet kan ansöka om etableringsersättning hos Försäkringskassan.

Exempel på insatser inom etableringsprogrammet är:

- språkutbildning för den som inte har grundläggande kunskaper i svenska, Svenska för invandrare (SFI)
- samhällsorienterande utbildning
- utbildning på olika nivåer, om den enskilde behöver utveckla eller bygga på sin kompetens
- praktik
- stöd när den enskilde söker jobb
- stöd och rådgivning till den som funderar på att starta eget företag

Kommunerna ansvarar för att tillhandahålla insatserna SFI, samhällsorientering och annan vuxenutbildning. Exempelvis ska varje kommun, enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, erbjuda samhällsorientering till nyanlända invandrare mellan 18-65 år som är folkbokförda i kommunen och som omfattas av aktuell lag. Ekerö kommun tillhandahåller samhällsorientering via Centrum för

samhällsorientering i Stockholms län. Samhällsorienteringen ska omfatta minst 100 timmar och innehåller åtta delar; att komma till Sverige, att bo i Sverige, att försörja sig och utvecklas i Sverige, individens rättigheter och skyldigheter, att bilda familj och leva med barn i Sverige, att påverka i Sverige, att vårda sin hälsa i Sverige samt att åldras i Sverige.

Eftersom insatserna är en del av etableringsprogrammet är det Arbetsförmedlingen som följer upp att inskrivna deltagare genomför de aktuella insatser som ingår i programmet. Om deltagaren inte följer sin planering eller genomför obligatoriska aktiviteter kan dennes etableringsersättning nedsättas eller dras in, vilket beslutas av Arbetsförmedlingen.

Ekerö kommuns integrationsarbete

För att komplettera Arbetsförmedlingens insatser inom ramen för etableringsprogrammet och ytterligare stötta de nyanländas integrationsprocess införde Ekerö kommun 2017 en integrationsmodell för alla nyanlända som anvisas till kommunen med fokus på tidig kontakt med arbetslivet och anställningsbarhet för den enskilde. Modellen, som i stora delar liknar den modell i Vellinge kommun som motionärerna tar fasta på i sitt yrkande, kallas "Självständighet 365". Den byggde till en början på generella insatser från Centrum för vuxenutbildning, arbete och gymnasium (CVA) riktade till nyanlända vuxna inom den s.k. etableringen med låga kunskaper i det svenska språket och om samhällslivet. Det generella upplägget byggde på ett års språkpraktik på arbetsplats kombinerat med SFI-undervisning och utvidgad samhällsorientering. Målsättningen var från början att nyanlända inom 1 år skulle nå grundläggande språkkompetens och kunskaper i svenskt arbetsliv och samhälle för att kunna ta ett reguljärt arbete. Upplägget passade dock inte alla och det fanns svårigheter att hitta lämpliga språkpraktikplatser pga deltagarnas låga språknivå. Modellen har därför reviderats och idag arbetar CVA i nära samarbete med Arbetsförmedlingen för att anpassa planeringen och hitta individuella upplägg för alla deltagare där det kan ingå studier, arbetsmarknadspolitiska insatser som t ex extratjänster och nystartsjobb, praktik, arbetsmarknadsutbildning m.m. CVA:s jobbcoacher samarbetar även med socialtjänsten samt med Ekerö pastorat kring integrationsinsatser inom ramen för ett idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Krav på motprestation för att beviljas ekonomiskt bistånd

Som beskrivits ovan är det Arbetsförmedlingen som beslutar om den enskildes etableringsersättning, kopplat till dennes insatser inom etableringsprogrammet. I de fall etableringsersättningen, och eventuella andra ersättningar, inte täcker kostnaderna för boende och försörjning kan nyanlända beviljas ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) av kommunen. Ekonomiskt bistånd betalas ut till den som inte kan tillgodose sina ekonomiska behov själv eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. För att vara berättigad bistånd ska den enskilde stå till arbetsmarknadens förfogande eller på annat sätt aktivt verka för att kunna bli självförsörjande. I detta ingår att göra det som krävs för att vara berättigad andra ersättningar i första hand. För personer som ingår i etableringsprogrammet handlar det framförallt om att fullfölja sina åtaganden så att man är berättigad etableringsersättning.

Rätten till ekonomiskt bistånd prövas av socialförvaltningen, på delegation från socialnämnden. Prövningen ska enligt lag bygga på omständigheterna i det enskilda fallet.

Sammanfattande bedömning

Ekerö kommun har genom "Självständighet 365" prövat en integrationsmodell som i stora drag liknar Vellinge kommuns "Handlingsplan för integration 2020-2023", vilken motionärerna hänvisar till som en önskad förebild. Upplägget för "Självständighet 365" har emellertid på senare år utvecklats för att bli mer individanpassat och ändamålsenligt för de nyanlända som kommer till kommunen.

När det gäller nyanländas etablering på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället är Arbetsförmedlingen den myndighet som har det samordnande ansvaret. I etableringsprogrammet ingår samhällsorientering, vilket kommunen är ålagd att tillhandahålla. För kommunerna i Stockholmsområdet är det Centrum för samhällsorientering i Stockholms län som anordnar utbildningen. Förvaltningens bedömning är att kunskapstester kopplade till utbildningens innehåll bör genomföras av utbildningsanordnaren. Vidare bedömer förvaltningen att kommunen bör förhålla sig till lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare när det gäller vilka åldersgrupper som ska delta i sådan undervisning.

Den enskildes deltagande i samhällsorienteringen är något som i första hand arbetsförmedlingen följer upp inom ramen för uppföljningen av den enskildes etableringsplan. För personer som ingår i etableringsprogrammet och som får ekonomiskt bistånd från kommunen står även socialförvaltningen för uppföljning av att den enskilde följer sin planering för att på sikt kunna bli självförsörjande. Förvaltningens bedömning är att de krav på motprestation som motionärerna beskriver redan utgör praxis för de bedömningar som görs och som har beskrivits ovan.

Mot bakgrund av ovanstående är socialförvaltningens och barn- och utbildningsförvaltningens samlade bedömning att yrkandet om införande av integrationsplikt enligt Vellingemodellen bör anses som behandlat och att yrkandet att berörd förvaltning ska få i uppdrag att utforma ett test som bygger på Vellingemodellen bör avslås.

Beslutet expedieras till

Kommunfullmäktige

Lena Burman Johansson
Socialchef
Socialförvaltningen

Johannes Pålsson
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Mathias Elmersjö
Utvecklingsledare
Socialförvaltningen

Nina Nisser
Utvecklingsledare
Socialförvaltningen

Jan Korell
Chef, Centrum för vuxenutbildning, arbete
och gymnasium (CVA)
Barn- och utbildningsförvaltningen